

Відпустки, що надаються за бажанням працівника в обов'язковому порядку

тривалість, необхідна для проїзду до місцезнаходження вищого навчального закладу або закладу науки і назад

працівникам, допущеним до складання вступних іспитів в аспірантуру з відривом або без відриву від виробництва, а також працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки

За ч. 4 ст. 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

працівнику, який виїхав за межі території України або набув статусу ВПО. Час перебування у цій відпустці не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку

тривалість, визначена у заяві, але не більше 90 календарних днів і не більше ніж до закінчення (припинення) воєнного стану

працівникам для завершення санаторно-курортного лікування

без урахування часу, необхідного для проїзду до місцезнаходження навчального закладу та назад

15 календарних днів

працівникам, допущеним до вступних іспитів у вищі навчальні заклади

12 календарних днів

працівникам, діти яких у віці до 18 років вступають до навчальних закладів, розташованих в іншій місцевості; за наявності двох або більше дітей надається окремо для супроводження кожної дитини

1 вільний від роботи день на тиждень без збереження заробітної плати

працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі, протягом четвертого року навчання

до 24 календарних днів у перший рік роботи на даному підприємстві до настання шести-місячного терміну безперервної роботи

працівникам, які не використали за попереднім місцем роботи щорічну основну та додаткові відпустки повністю або частково і одержали за них грошову компенсацію

тривалість визначена у медичному висновку

- якщо дитина потребує домашнього догляду – до досягнення дитиною 6-річного віку
- якщо дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або якщо дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня – до досягнення дитиною 16-річного віку
- якщо дитині встановлено категорію «дитина з інвалідністю підгрупи А» або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги – до досягнення дитиною 18-річного віку

За ст. 25 Закону України «Про відпустки»

працівникам у разі смерті рідних

по крові або по шлюбу: чоловіка (дружини), батьків (вітчима, мачухи), дитини (пасинка, падчірки), братів, сестер

до 7 календарних днів

без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад

працівникам для догляду за хворим рідним по крові або по шлюбу, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду

визначена у медичному висновку, але не більше 30 календарних днів

інших рідних

до 3 календарних днів

працівникам, які є членами пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони не менше року

до 5 календарних днів на рік

сумісникам

членам добровільних формувань цивільного захисту

до 5 календарних днів у рік залучення їх до виконання завдань із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту

на термін до закінчення відпустки за основним місцем роботи

матері або іншим особам, зазначеним у ч. 3 ст. 18 та ч. 1 ст. 19 цього Закону

матері або іншій особі, яка доглядає за дитиною віком до 14 років

на період оголошення карантину на відповідній території

особам, які одружуються

до 10 календарних днів на рік

ветеранам праці

до 14 календарних днів на рік

учасникам війни, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України

матері або батьку, який виховує дітей без матері (в тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), що має двох і більше дітей віком до 15 років або дитину з інвалідністю

чоловікові, дружина якого перебуває у післяпологовій відпустці

до 14 календарних днів

особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною

до 21 календарного дня на рік

особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (статус встановлений відповідно до ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»)

пенсіонерам за віком та особам з інвалідністю III групи

до 30 календарних днів на рік

особам з інвалідністю I та II груп

до 60 календарних днів на рік

Відпустки, що надаються за згодою сторін

За ч. 3 ст. 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

всім працівникам

на строк зазначений в заяві працівника, але не більше ніж до закінчення (припинення) воєнного стану

За ст. 26 Закону України «Про відпустки»

всім працівникам за сімейними обставинами та з інших причин

до 15 календарних днів на рік

Чи може роботодавець відмовити в наданні відпустки без збереження зарплати?

Так, якщо це відпустка тривалістю до 15 календарних днів за сімейними обставинами та з інших причин, передбачена ст. 26 ЗУ «Про відпустки», або відпустка на період дії воєнного стану, передбачена ч. 3 ст. 12 ЗУ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Ні, якщо працівник просить надати відпустку, передбачену ст. 25 ЗУ «Про відпустки», чи відпустку на строк до 90 календарних днів у період дії воєнного стану, передбачену ч. 4 ст. 12 ЗУ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

Чи зараховується період відпустки без збереження заробітної плати до стажу роботи, який дає право на щорічну основну відпустку?

Так, зараховується згідно з п. 4 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про відпустки», крім відпустки, що надається на 90 календарних днів відповідно до ч. 4 ст. 12 ЗУ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

Чи може працівник достроково вийти з відпустки без збереження зарплати?

Може, якщо має таке бажання. Для цього він має написати заяву з проханням дозволити достроковий вихід із зазначеної відпустки. Якщо роботодавець погоджується, він видає на підставі заяви відповідний наказ, і працівник може приступити до роботи

Чи оплачується лікарняний, якщо тимчасова непрацездатність наступила під час перебування у відпустці без збереження заробітної плати?

Ні, допомога за цей період не надається, проте якщо тимчасова непрацездатність продовжується після закінчення відпустки, то допомога надається, починаючи з дня, коли особа має приступити до роботи. У разі надання застрахованій особі відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами під час перебування у відпустці без збереження заробітної плати допомога по вагітності та пологах надається з дня виникнення права на цю відпустку

Чи може роботодавець з власної ініціативи відправити працівника у відпустку без збереження зарплати?

Ні, будь-який вид такої відпустки надається лише на прохання працівника, викладене в його заяві

Чи має право на відпустку до 90 календарних днів працівник, який переїхав до іншого місця проживання у зв'язку з бойовими діями, але не набув статусу ВПО?

Ні, роботодавець зобов'язаний надати таку відпустку лише за наявності наданих працівником доказів, що підтверджують статус ВПО чи виїзд за кордон. У разі втрати статусу ВПО чи повернення із-за кордону працівник втрачає право на цю відпустку

Працівниця з лютого 2022 року по травень 2023 року знаходилася у відпустці без збереження заробітної плати (згідно ч. 3 ст. 12 ЗУ). У червні 2023 року попросила надати основну щорічну відпустку за 2021-2022 робочий рік та виплатити допомогу на оздоровлення. Роботодавець відпустку надав, але допомогу на оздоровлення не виплатив. Чи має право працівниця на матеріальну допомогу?

Для підприємств і організацій, які не фінансуються з держбюджету, нормативного регламентування надання матеріальної допомоги на оздоровлення не передбачено. Обов'язково виплачується така допомога держслужбовцям та іншим категоріям працівників (педагогічним, медичним тощо) відповідно до законодавчих актів. Для інших працівників виплата матеріальної допомоги на оздоровлення може бути передбачена колективним договором підприємства. Умови виплати та розмір матеріальної допомоги на оздоровлення визначаються положенням про оплату праці, яке є додатком до колективного договору. Наприклад, якщо у положенні зазначено, що матеріальна допомога виплачується один раз на рік під час надання щорічної основної відпустки, то у нашому випадку працівниця не матиме права на матеріальну допомогу, тому що у 2022 році їй не надавалася така відпустка. Виплата матеріальної допомоги на оздоровлення при оформленні відпустки за минулий рік не проводиться. При оформленні у 2023 році відпустки за 2022-2023 робочий рік вона матиме право на матеріальну допомогу

Як обчислюються відпускні при оформленні основної щорічної відпустки, якщо працівниця весь робочий рік знаходилася у відпустці без збереження заробітної плати, оформленій на період дії воєнного стану?

Відповідно до п. 4 Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р. №100, якщо в розрахунковому періоді у працівника не було заробітної плати, розрахунок проводиться з установленої йому в трудовому договорі тарифної ставки, посадового (місячного) окладу. Якщо розмір посадового окладу є меншим від передбаченого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, середня заробітна плата розраховується з установленого розміру мінімальної заробітної плати на час розрахунку. У разі укладення трудового договору на умовах неповного робочого часу, розрахунок проводиться з розміру мінімальної заробітної плати, обчисленого пропорційно до умов укладеного трудового договору

Чи зараховується до страхового стажу для призначення пенсії період відпустки без збереження заробітної плати?

При розрахунку пенсії цей період не буде враховано, оскільки за цей час не виплачується заробітна плата і не нараховується та не сплачується єдиний соціальний внесок